

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
 Helyben hdszhoz hsdzhoz: Vidékre postán...
 Egyszeri ára... 84 korona Egyszeri ára 96 korona
 Negyedéves... 21 korona Negyedéves 24 korona
 Egyévi száma ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.

Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 3. Telefon: 2-65.

A szerkesztőség kátratók...
 A szerkesztőség kátratók...
 A szerkesztőség kátratók...

A Károlyi-párt országos programja.

A Károlyi-párt programját az egész ország nagy érdeklődéssel várta. A párt a programot ma teszi közzé s teljes egészében közöljük, hogy a polgárság megismerhesse azt az alapot, amelyen egy országot kormányzó párt el akar indulni. Minden pontját most már alapos mérlegelés alá veheti Magyarország népe és ettől az ítéleltől függ, hogy méltó reprezentása lesz-e a Károlyi-párt a polgárság érdekeinek, vagy éppen ez az első debutje fogja életre hívni azt az erős politikai pártot, a melyik őszintebben ismerte fel eddig is a keresztény Magyarország érdekeit.

A párt programja nagyon szép, széles emberi alapokon mozog és magában foglalhatja egy egész ország boldog jövőjét.

A Károlyi-párt a következő szöveget intézte az ország népéhez:

Ébresztő és hívó szóval fordulunk Magyarországnak népéhez, hívjuk a zászló alá, amelyet Károlyi Mihály bontott ki és amelyet diadalmos forradalmunk vitt fényes diadalmra. Meg akarjuk menteni magyarországi épességét, rendjét és jövődjét úgy érezzük hogy csak ez alatt a zászló alatt menthetjük meg a zászló babéros küzdelmöt és győzöt, Amiről hőseink és vértanúink még álmodozni sem mertek, alatta vivük ki Magyarország teljes önállóságát és eszményi függetlenségét. A feltört régi síbek végre behegedhetnek! A Rákóczi és Kossuth nemzete ma független és szabad. Sorsával saját maga rendelkezik, amit önkény és erőszak gyengeségeinkben elrabolt tőlünk, azt vállvetett egységben a nemzeteink visszaszereztük, nem nyoszörgókkal és meddő sérelmi panaszoakkal, hanem a forradalom szent jogával.

A forradalom vívmányai.

Mit hozott nekünk a forradalom? A zsarnokság helyébe népuradalom lépett, felszabadította az elnyomottakat, és összetörte a trónt és a kiváltságos osztályok előjogait. Ez a nemzet nem fogja többé népmilók jólétét és szabadságát családi tanácsokra és közpénzen tartott udvarnokokra bízni. Nem is lesz többé idegen államok cselédje. Nép törvényben mondottuk ki a magyar köztársaságot. Győzelmek és sikerek ezek amelyek a néperő kovácsolt össze a Károlyi párt, a szociáldemokrácia és a radikálisok szövetésében. Ezt az egységet bün volna megbontani! A Károlyi párt a köztársasági államformát a magyar nemzet végleges államformájának tekinti. Népköztársaságunkat minden erőnkkel fenntartani népünk javára meg-

örizni és kifejleszteni kívánja. A régi világ romjai között viperák fészkelnek. Már látjuk mind rendszerességgel kezdik lekicsinyelni az ország politikai újjászülését. Akik tegnap még megapulva nyoszörgöttek, ma már fejüket emelgetik.

A forradalomban nem a szabadság újjászülését látjuk meg többé, csak a rend bontását és a fejtelenséget, gunyosan mutogatnak rá, hol a rend? A munka? A jogbiztonság? Ti örítetek meg a tíz éves háború tolvaj, rabolni, gyilkolni küldöttetek milliókat, határunkat elzártátok, termelésünket lefokoztátok hadtápiertületeken beraktározátok; ha győztek elpocsékoljátok, ha futottatok fel gyújtótátok érkeiké, anyagkészleteinket tönkretettétek és ezzel szegénységbe, nyomorba döntöttétek az egész országot. Száz ezreket legyilkoltatok, akik ott feküsznek jellelen sírokban a Litván mocsarakban, a doberdói sziklaüregekben, a szerb egyagban és az alban hegyek között. Témegsükbe dobáltatok őket, mint kifujt tojáshéjakat a személdombra.

Az az ifjú élet, amely valakinek ottbott „mindene” volt, nektek csak elhasznált emberanyag, mihelyt hullt, nem értek többet! Mit törődjétek vele, mennyi lesz közülük munkaképtelen, koldussá és nyomorékká. Egy negyedmillió rokkant, régyszáz ezer özvegy, két nyolcszáz ezer árva siratja össze tört élelét. Nemzetünk virágot és legértékesebb munkaserejét pusztítottátok el kegyetlenül.

A pártok szövetsége.

A népjogokban újjászülött Magyarországot megfogjuk védeni minden erővel szemben, az erőszakkal, amely titokban szervezkedik és fenyeget, szemben a csábítással, amely vesztegetni kész. Ezért akarjuk fenntartani a forradalom tűzében összekovácsolt néperőt: a pártok szövetségét. Megbízható szakemberek álljanak a vezetés élére, hadd érvényesüljön szabadon a tehetségek verserjében a demokrácia rostája! Nem programok, emberek kellene! A pártválságnak is az volt az oka, hogy nem tűrhették, hogy a Károlyi párt legyen a vizközben fúdozó régi világnak mentő barkája.

Nem tűrhették, hogy „konjunkturális politikusok” lejárássák a Károlyi-párt tekintélyét egységes, homogén alakulásra törekedtek, amelyben nem lesznek többé ugynevezett „árnyalatok.”

Polgár és munkás.

Polgár és munkás között ne építsünk újabb válaszfalakat a polgári társadalomnak jobban kell szociálizálnia, a munkásosztálynak pedig polgáriásodni.

Nyelvünkben és művészetünkben ápolni és művelni kívánja a Károlyi párt a nemzeti

jelleget a közoktatás terén jelszava: ne az iskolának, hanem az életnek tanítsunk.

Békés megegyezés a munkásokkal.

A Károlyi párt becsületes, osztályos egyezséget akar kötni a munkástestvérekkel, óva inti tehát minden polgári pártot, hogy a békés megegyezés helyeit ne provokáljon harcra és erőszakra, ne álljon fel a reakció nagy uraknak és a pénzérti reszkáló plutokráciának.

A régi magyar társadalom két osztályra bomlott: dolgozókra és ingyenélőkre. Unott bőség egyfelől, a másiknak meg betegségeben is alig jutott egy kis meleg leves.

A magántulajdon.

A magántulajdonnak híve a Károlyi párt, de nem tartja szentségnek, amelyhez nyulni átok és szentségűrés, a magántulajdonnak is vannak korlátai! A közérdek: amelynél fogva nem a tömegeknek kell egységekhez alkalmazkodni.

Igazságosabbá, arányosabbá akarjuk tenni a vagyon és jövedelem elosztását. A nagy vagyon és jövedelem elosztását a nagy vagyoni ellentétek és jövedelmek kiegyenlítését éppen a magánvagyon elvének érdekében tartjuk szükségesnek, úgy hisszük, hogy minél több embernek lesz saját magánvagyon, annál szilárdabb alapon fog nyugodni a magánvagyon rendszere is, jogunk van kutatni a nagyvagyonok származását és eredetét, jogos örökös-e vagy csak törvénytelen gyermek, amely rögtön elpirul, mihelyt a származását felsejéti, lehetetlenné akarjuk tenni, hogy munkabíró emberek munka nélkül ezután is jólétben élhessenek. Éppen ezért a vagyonadónál, általában egész adórendszerünkben a lehetőségig himélni akarjuk a rendes polgári vagyont és jövedelmet. Fenntartjuk és ha kell, emeljük a létminimumot, de fokozatos kulcsot kívánunk érvényesíteni a nagytőke és a nagybirtok megterhelésénél. A vagyonadóban és főleg a hadinyereségadóban megvalósítjuk a valódi progresszivitás adóformáit, kívánjuk az örökségi adók fokozatos megteremtését és a legszegényebb osztályra nehezedő igazságtalan logyasztási adók megszüntetését. A falu és a város népei érte meg egymást.

Károlyi Mihály.

Károlyi Mihály hita be legezőszo e szoros kapcsolódás szükségességét a dolgozó, Magyarország egyesítését, ezeken akart segíteni és mindenki elhitte neki, hogy őszintén akar, miért? Mert birtokreformunk tervezete gazdasági rendszerünket gyökereiben fogja átalakítani, elsősorban is a nagybirtokosoktól követel áldozatot. És Károlyi, aki negyven ezer hold ura Hevesben s a magyar

Varrógép, gramafon és kerékpár, valamint az ehhez szükséges alkatrészek nagy raktára. Villamos csillárok és világítási felszerelési cikkek. A fenti áruk javítása.

Mocsári Sándor és Tsa.

Műhely: Szent János-u. 22. Telefon: 532.
 Troda és raktár: Zöldfa-u. 8. Telefon: 1404.

Villany, vízvezeték szerelő, bádógos, lakatos, bronzműves, fémciszoló és nikkelező. Vállal új berendezéseket és javításokat.

Felföld kánaánjában, ezt szívesen felajánlotta, nevét beleírta ezzel a történelembe.

De az első magyar főúr, aki nemcsak nagybirtokos, hanem igazi szociálpolitikus volt, a kisbirtokok felállításával legelőször is a maga zsebébe nyult, parádi aradalmában kezdtek meg a birtokosztást.

A szocialisták.

Ezt méltányolták a szocialisták is, nem kérdőjelezték velünk együtt Erdélyben a munkaszünet nyomásával a román kegyetlenségekkel szemben? Ugyanezt teszik most a cseh uralkodással szemben. Szervezik ott fenn a gazdasági ellenállást.

Berben hazánk integritását ma egyedül a szocialista világszövetség védelmezi, ott kenne hatályosan a belga Huysmans, a holland Stroelstra, a francia Languet együtt tiltakoznak a magyar Buchingerrrel és Biróval a logyözötték elnyomása és országunk területi megcsonkítása ellen. A magyar kormány nevében pedig a szocialista Kunfi harcol érettenk.

Földosztás és vallásszabadság.

A kormány nagy problémát oldott meg a földosztással, ha idejében levezető csatornákat nem ásnak az árakat lecsapolására, jön az özönvíz. A földosztást várják, aki e reménységüket fölük elrabolná, a lelkiüket álné meg és lángba borítaná az egész ország nyugalmát. A Károlyi-párt minden szabadságnak, tehát

a vallási és lelkiismereti szabadságnak is híve, szabad egyházat akar, szabad államban. Az állam csak ellenőriz, vallási ügyekben azonban nem avatkozik, a gyermekek vallás-erkölcsi nevelését a szülők természetes jogának tekinti, ezt neki biztosítjuk. Viszont a családalapítás szintén természetes emberi jog, tegye az állam lehetővé, hogy minden polgára, akár világi, akár egyházi állást

fogadjon is el, államilag érvényes házasságot köthessen és ne legyen kénytelen ezért vallását megtagadni.

Kossuth Lajos szavai.

A kiáltvány befejező része így hangzik: Kossuth Lajos 1849 február 12-én a debreceni nemzetgyűlésen azt mondta: ha valaki azt kérdi a kormánytól, hogy mit akar és és micsoda politikát követ, ma nem tudok felelni rá, mert a politika az existenciás tudomány, követi azt a politikát, ami a körülmények szerint a legtanácsosabb, de ma még nem ismerem e körülményeket. A népköztársaság programja a szabad, független Magyarország, a népek szent szövetségében felemelni ezt az összerokkadt nemzetet a vérnek és könnynek mélységeiből, amelybe a királyság és osztályuralom nagyhatalmi hóbortja taszította. Új korzakot törünk a munkában egyesült

polgárság és munkások

ökleivel a régi bástyákon és kitűzzük ormára a szabadság szent zászlóját, amelyen a testvériség jelszava ragyog. Beleoljuk a fogékony gyermekszívekbe a munkatiszteleket, mert a jövő eposza nem úgy fog kezdődni, amamirumquecano, fegyvert és főtűt énekel, hanem

munkát és főtűt.

Magyar testvéreim, fel a feiekkel! Ne csüggedjétek! várjátok bizalommal és reménységgel a perkadást. A legidő ebből erőszakból hasad a lejtényesebb hajnal, a csüggedés nem a jövőben, csak az emberi szívekben van. Vájjátos leszűt izmokkal a kedvező szelét és akkor azután? Fel a vitorlákkal! Hábár ma rossz csillagok járnak és nehéz időket élünk, ne sőhajozzatok ölbetett kezeikkel nyösözöngve, fogjunk össze és javítsuk meg.

Maghiány miatt megakadt a földosztás.

A földosztás elve látszólag könnyű feladatként van a nép előtt beállítva. Hónapokig tartó agitálás győzte meg csak az embereket arról, hogy az nem megy márióhónapra, hanem a gazdasági kérdések egész komplexumát kell végeredményesen rendezni. Erre többször rámutattunk mi is és a türelmetlen kényszer hatása alatt született meg a békéltető agrár-bizottság is.

Ez a bizottság állandóan dolgozik dr. Katz Béla főispán kormánybiztos elnöklése alatt. A bizottság egészen független a magyar és román nemzeti tanácsoktól, azért némi feltűnést keltett tegnap délelőtt a vármegyebizán, hogy a román nemzeti tanács önállóan tárgyalt három község és a magyar-német közgazdasági szövetséggel egy fontos bérleti ügyben.

Erre a román tanács, de a magyar sem illetékes s mint később tisztázódott, a román tanács pusztán privát közvetítő szerepet játszott az ügy olintézésében. Maguk a felek megjelentek dr. Katz Béla főispánnál és ott perfektuálták is a békés egyezséget.

Négy község: Méhkerék, Kőtegyán, Ille és Tulka bérbe akarták venni a Barmód-pusztát. Pap István megbízottjuk előadása

szerint 5600 hold fölőről van szó s ezt 750 gazda közt osztanák szét. A községek tárgyalásokat kezdtek a német csoport vezetőjével, dr. Münsinger igazgatóval, aki csak abban az esetben volt hajlandó a bérlet átadására, ha a tulajdonos a 25 éves bérleti szerződés felmondását elfogadja. Dr. Krájer Adár ügyvéd képviselte a lat. szert püspökséget, mint tulajdonost és a gazdák kívánsága elé nem gördített akadályokat. A megbeszélésekbe belevonták lovag Sperker Ferenc püspökségi jószágkormányzót is és részletesen megtárgyalták a régi bérlet szerződését, amelyet a gazdák átvállaltak.

A bérleti összeget holdankint 22 koronában állapították meg, ami évi 120.000 koronát tesz ki. A gazdák nagy készséggel belementek abba, hogy a földek jó termését biztosítják, azonban a majorsági gazdasági felszerelésre nem reflektáltak. A bérleti összeg felét azonnal befizetik, másik részét pedig a termés betakarítása után, október 1-én.

A főispán előtt a megbeszélések alatt felvetődött Nagyszalonta érdekeltsége is. A szalontaiaknak 400 hold szántójuk van a kérdéses területen. A főispán utasítására az

új bérlet kötelesek Nagyszalontával egyezséget kötni.

Eddig simán ment a dolog. Délután Pap István vezetésével egy deputáció kopogtatott be a magyar Nemzeti Tanácshoz. Az új tulajdonosoknak ragyogott az arcuk a boldogságról és nagy ártatlanul egy megdöbbentő helyzetet adtak elő.

Nevezetesen most már megkapták a földet, de *nincs vetőmagjuk*, amivel a szántókat bevevessék. Arra kérték a Nemzeti Tanács elnökét, hogy adjon engedélyt gabonavásárlásra, mert különben *illuzórius az egész földosztás*. Ő megkérdezték a gazdákat az osztás előtt, hogy van-e vetőmagjuk, s akkor valamennyien erősködtek, hogy van. Utólag derült ki, hogy tavasszal nem tudnak vetni.

Ladányi János elnök közölte a gazdákkal, hogy a nemzeti tanács a vásárlásra engedélyt *nem adhat*, ezt egyedül a miniszter adhatja meg. Mivel pedig jelenleg erre nem sok remény van — tekintettel a nagy hiányra — az egész barmódi földosztás kutba eshet.

A gazdák abban állapodtak meg, hogy nyomban felutaznak Budapestre és minden lehetőre elkövetnek, hogy márciusban bevehessék a földet.

Nagyvárad város Néptanácsa.

A kormánybiztos kinevezte a tagokat.

A népkormány tudvalevőleg a régi törvényhatósági bizottságokat feloszlatta s a tövényhatóság jogkörét némi korlátozásokkal a Néptanácsokra ruházta, arra az átmeneti időre, amíg a népszavazás alapján az új végleges törvényes szervek veszik át a törvényhatóságok ügyeinek intézését.

A Néptanács tagjait a kormánybiztos nevezi ki és pedig akként, hogy a tanácsban is szavazattal bíró tisztviselők számánál négyvel többet nevez ki a különböző pártokhoz tartozó egyénekből Nagyvárad városánál tehát a hét szavazattal bíró tanács mellé 11 külső tagból, tehát összesen 18 tagból állhat a Néptanács.

Dr. Katz Béla kormánybiztos Nagyvárad város Néptanácsába a következő tagokat nevezte ki: a Károlyi pártból Biró Márk iskolaigazgatót, a radikális pártból dr. Grosz Menyhért orvost és dr. Berkovits René orvost, a kereskedő érdekeltség képviselőjében dr. Oláh Béla kamarai titkárt, az iparosok képviselőjében Megyeri Ferenc mérnököt, a szociáldemokrata pártból dr. Katz Lipót ügyvédet, Gazdag Ferenc építőmunkást, Csordás János cipőmunkást, Mehlkun István magántisztviselőt, Ritoók István tanítóképző tanárt és Nyul Ferenc vasmunkást.

A városi tisztikarból tagjai a Néptanácsnak: Rimler Károly polgármester, Lukács

TELEFON 632.

BERLINER LAJOS

TELEFON 632.

kárpitos- és diszitőüzletét ismét megnyitotta.

SZALÁRDI-UTCA 9. SZÁM.

(ROSENZWEIG-PALOTA)

Ödön főjegyző, dr Thury László főügyész, Jánosy Gyula r. főkapitány, Komlóssy József gazd. tanácsos, Eleméry Ferenc katonai tanácsos, Juricskay Barna adóügyi tanácsos.

A jövőben tehát a Néptanács ezen tagjai intézik Nagyvárad város fontosabb ügyeit.

Előreláthatólag azonban nagyon rövid lesz a Néptanács működésének tartama, mert a választásokról már megjelent a Néptörvény s állítólag a kormány rövid idő alatt elrendeli a választások megújítását, amely

után a rendes közigazgatásba zökken a város közigazgatása.

Éppen ezért megoszlanak a vélemények arra nézve, hogy helyes volt-e ilyen rövid időre megbolygatni a dolgot.

Viszont azonban az is igaz, hogy Nagyvárad városánál már is gyors elintézésre vár néhány olyan fontos ügy, amely alig tűr halasztást s amelynél minden napi halasztás a város kárára van. Ilyen sürgős dolog pl. a városi villamosvasút tarifaemelésének kérdése, amely különösen újabb fordulatában gyors elintézését követel.

A bihari szénbányák közüzembe vétele.

Munkások küldöttsége a kormánybiztosnál.

A bihari szénbányák felsődernai és bodonosi szételepek, valamint a tatarosi aszfaltbánya munkásai deputációban jártak dr Katz Béla kormánybiztosnál s memorandumot nyújtottak át, amelyben panaszokat emelnek a vállalatok vezetői ellen. Nem igyekeznek a munkások érdekeit előmozdítani, nem tesznek megfelelő intézkedéseket a többtermelés előmozdítására, ami különösen most, a széninséges időkben fontos közérdek is volna, amellet, hogy a többtermelés tenné elsősorban is lehetővé a munkások magasabb díjazását. Kéri ezek alapján a vezetők elmozdítását az üzemek éléről, továbbá a szén- és aszfalttelepek közüzembe vételét.

A küldöttség tagjai mindezeket a panaszokat szóval is elmondották a kormánybiztos előtt s kérelmüket megismételték.

A kormánybiztos a panaszok és kérelmek meghallgatása után megnyugtatta a munkások küldöttségét, hogy a közérdeknek legjobban megfelelő intézkedéseket megteszi, hogy a munkások sérelmei is orvosolást

nyerhessenek: feliratot intéz Vázsonyi Jónához, a szénügyek kormánybiztosához, hogy küldjön ki egy bizottságot a panaszok és a munkások követeléseinek megvizsgálására, hogy azok gazdasági és reális alapon álljanak-e. Ha a kiküldendő bizottság helyesen találja a panaszokat és követeléseket, azokat teljesíti és közüzembe veszi a telepeket, ha azonban a vizsgálat alapján a mostani üzemelés és a verseny mutatkoznak helyesebbnek, fel kell világosítani és meg kell győzni a munkásokat, hogy a mai üzem a helyesebb s jobban megfelel a közérdeknek.

A munkások küldöttsége megnyugodott a kormánybiztos válaszában.

A szénbányák többtermelésének előmozdítása a mostani széninségben mindenestre szükséges, mert dacára annak, hogy a bodonosi u. n. barnaszén kisebb kalóriája miatt nem pótolja teljesen a kőszént, de mindenestre enyhítené a széninséget, ha nagyobb mennyiségben állna a gyáripari vállalatok rendelkezésére.

A népszövetség végrehajtó tanácsa.

Mit tartalmaz a népszövetségi tervezet?

Budapest, febr. 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: (Szikratávirat.) A népszövetség tervezete rövid bevezetéssel kezdődik, amelyben a szerződő hatalmak arra a célra való tekintettel, hogy az egyetemes békét biztosítsák, azt a kötelezettséget vállalják, hogy nem ragadják magukat háborús cselekedetre, nemzetközi jogi megállapodásokat kötnek, igazságosak lesznek és egymással szerződési viszonyba lépnek.

A népszövetségi tervezet hét cikkelyből áll. Legfontosabb a harmadik cikkely, mely kimondja, hogy

a végrehajtó tanácsot az Egye-

sült Államok, Nagybritannia, Franciaország, Olaszország és Japán, valamint négy más olyan állam képviselőiből alakítják, amelyek tagjai a szövetségnek.

Minden országot, amelynek érdekeit az ülés napirendjén levő kérdések érdeklik, meghívják az ülésre.

A hetedik cikkely azokat az államokat, melyek a szerződést nem írták alá, csakis a szövetséges államok delegátusi ülésének legalább kétharmad többségének akaratával lehet a népszövetségbe felvenni.

A görög csapatok bevonulása Konstantinápolyba.

Budapest, február 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik. (Szikratávirat.) Ide érkezett hírek szerint a görög csapatok bevonulása alkalmával Konstantinápolyban nagy és véres zavargások voltak. Az antant őrséget a városban időnként meggyilkolva találták.

Stern Sándor és György
AUTOMOBIL VÁLLALAT
GARAGE, AUTOMOBIL KELLÉKEK

Személy és teherfuvarozás
Nagyvárad, Mezey M.-u. 1.
Telefon 194.

A villamos vasút tarifájának emelése.

A nagyvárad villamos alkalmazottai azon követeléssel léptek fel az igazgatósággal szemben, részükre is adja meg azon pótlékokat, amelyekben a magyar államvasut alkalmazottai legutóbb részesültek, főképpen a havi 300 koronás pótlékok. Memorandumban fejtették ki követeléseiket, amelyre záros határidőben kértek választ.

Szmazsenka Ernő ügyvezető igazgató a memorandummal felutazott Budapestre az igazgatósághoz s addig kért haladékot, míg a fővárosból hazaérkezik az igazgatóság döntésével.

Szmazsenka Ernő igazgató, Erdélyi Vince igazgató főmérnökkel a fővárosból visszaérkezett s tegnap közölték a személyzetel, hogy a kérelmeket az igazgatóság teljesíti.

Együttes tanácskozás a tarifaemeléséről.

A vasuti alkalmazottak követelése orrúsi új kiadást hárít a vasutársaságra, miért a vasut igazgatósága Nagyvárad városánál érintkezésbe lépett a régen húzódo tarifaemelés kérdésében.

Tegnap délelőtt Nagyvárad város tanácsa a vasutársaság képviselőivel együttes ülésben tárgyalta a vasutársaság kérelmét. Az ülésen a vasutársaság képviselőiben Szmazsenka Ernő, ügyvezető-igazgató Erdélyi Vince ig. főmérnök és Majerszky Imre helyettes igazgató voltak jelen.

A vasutársaság rámutat, hogy az alkalmazottak követeléseinek teljesítése orrúsi új kiadásokat ró a társaságra. A villamóram díjának felemelése szintén nagyban emeli a vasut terhet, úgy, hogy ezek az új kiadások mintegy évi egymillió korona több kiadást jelentenek, amelyek a költségvetés szerint nem találnak fedezetet s így csak nagyobb tarifaemelés révén befolyó jövedelemből képesek kifizetni. Miért is kéri a villamosvasut tarifájának 12 fillérről 30 fillérré és 22 fillérről 40 fillérré, a havi bérletjegyeknek pedig 3 korona 50 fillérről 10 koronára felemelését.

Lukács Ödön főjegyző kifejtette, hogy tekintettel a vasutársaság újabb nagy megterhelésére, bizonyos provisorikus megoldástól nem lehet elzárkózni, rövid időre engedélyezni kell a tarifa emelését, de ez nem lehet olyan magas, mint azt a vasutársaság kívánja. A vasut községi üzembe vétele is tervben van s már ezért sem lehet hosszú szerződést kötni.

Köszeghy József szerint az sem bizonyos, hogy a mostani szénárak a jövőben is fennállanak-e, ezért ő is a rövid szerződés mellett foglal állást. A vasut községi üzembe vétele is a közel jövőben megtörténik.

Thury László tulajdosnak találja a kért tarifa-emelést. A mai viszonyok mellett a vasutársaságnak is áldozatokat kell hozni. Végül is tanács nem döntött a kérdésben, hanem a hétfőn délelőtt tartandó együttes ülésen határoz a tarifa emelés felett.

Izgatás a társadalmi béke ellen.

Az Új Nagyváradi pár nap óta új verseny-páncipát futtat a vallásitanítás ellen. Szánt-axándékkal arra kényszeríti a vergődő em-bereket, hogy újra üljenek be abba a pá-holyba, ahonnan kéjelegve élvezhetik a leg-válogatottabb izgalmat. Könnyelmű és le-lelőtlen kézzel beráncigálja a munka alatt roskadozó embereket egy cirkuszba, ahol ócskavasak közt mutogatja nekik az inkvizí-ciót, az óskori theokratikus uralmat s mint-egy kislejelezett brosúrát rizza előttük az Evangéliumot.

Most, amikor az emberek még alig jó-zanodtak ki a régi rend összeomlásából, az Új Nagyváradi újra előveszi a mérgezett tört és azzal csiklandozza az emberek szívet. Neki nem volt elég a felekezeti háboruszkodás, ő nem lakott jól sem a főpapság odadobott földjeivel, sem az alsópapság ünnepélyes de-monstrálásával a Károlyi pártkörben — neki vér kell, vértanukat akar látni, a dühös és megszolidíthatatlan prairi csikóst játsza, aki most ellenforradalmárt üldöz.

Csak erősse meg a kantárszárat az Új Nagyváradi. A komoly polgárság és az a romlatlan nép, amelyik ma is és mindig kö-vetelni fogja, hogy a gyermekét imádkozni tanítsák — nem fogja fiatal iródmáni ver-senylovakért ott hagyni a templomot.

A legőszintőbb naivság azt hinni, hogy a kereszténység, amelynek őstanaira nagy örömmel szeretnek hivatkozni a szociálisták is és amelyik legalább is éppen olyan fém-jelzett világnézet, mint a materializmus — most összepakkol és világgá megy. A ke-reszténység ment már világgá, most is ott küzd a kultúráért Atrikában, katakombákban is lakott s most sem ijed meg tőle. S ha a szociálisták a föld alatt csinálták meg, ha szenvedtek érte, akkor elkészült rá bizonyo-san, hogy a kereszténység elvei nem játék

A pénz értékét nem érinti a bankjegyek lebélyegzése.

Bár mindonki várta, mégis meglepetést keltett országszerte a pénzügyminiszternek az a terve, hogy a magyar területen forga-lombban lévő bankjegyeket — követve a volt monarchia testéből alakult vagy alakulandó országok példáját — szintén lebélyegez-teti.

Az emberek egy része ijedelemmel ér-telcsült arról a tervről, a „lebélyegzés“ szó nem jó hangzása a fülnek — s megindultak a találgatások, viták, de egységes vélemény nem alakulhatott ki. Szükségesnek véltük megtudni, hogy egy szakembernek mi a né-zete ebben a kérdésben s ezért felkerestük a Magyar Általános Hitelbankot, hol is a vezérigazgató távollétében Szomere igazgató helyettes volt szíves nekünk a következők-ben nyilatkozni:

— Az én nézetem szerint a tervbe vett lebélyegzés tisztán statisztikai célt szolgál, azaz megállapítását annak, hogy mennyi bankjegy fluctuál jelenleg a magyar meg-nem szállított területen.

tárgyak és nem horárok, amelyek a konjunk-tura szerint esnek és omlanak össze.

És vajjon a kormánybiztos ur, aki türelmes tempóban viszi az új világ zászlaját, vajjon hogy fogadja ezt az új türelmetlen boulevard forradalmat? A dolgozó társadalom figyel-mét ismét felekezeti izgatások számára akar-ják lekötöni, a fenálló államrend, a polgárság impozáns egyeteme egyhangulag megköve-teli a konszolidációt, mindenki ismeri az új osztály programját, amelyet a pártkeretek-ből trónra akarnak emelni — s a parlamen-tek elvi harca helyett most egy újság fel-tolja magát új direktóriumnak és halált ki-ált mindenre, ami neki nem tetszik. Törvé-nyes haladás helyett diktatúrával riogítja az embereket, elpusztítja azt a fel-fellobbanó hitét is a polgárságnak, hogy az új rendben biztosan el tud helyezkedni. Direkte meg-akadályozza a polgárság és az új világnézet belbékéjét.

A forradalom vívmányait tehát nem mi veszélyeztetjük, hanem az Új Nagyváradi. Tűrhetetlen a terror! Fejt ki, lekergeti az el-lenfeleket a béke utjáról és megerősíti a könnyon hívő embereket abban a téves hit-ben, hogy mi nem akarunk az elkövetkezett világgal haladni.

A „hazafiság“ vádjával neveléses do-bálódzni. Csak a hősi halottak tudnának rá őszinte választ adni, hogy miért volt jobb meghalni: a multban a hazáért, vagy ma a bojár uralom megakadályozásáért. Mind a két esetben a földet védik. S jól mondja *Eötvös*, amikor azt írja:

„A kommunisták a birtok közösségnek védelmére az első keresztényekre hivatkoz-nak. A különbsége kettő közt csak abban van, hogy az első keresztények vagyonukat azért osztották meg, mert *magasabb cél után törekedve azt megvetették*; míg a kommunisták a közösséget csak azért hőve-telik, mert az anyagi élvezetet mindenek fölébe téve, az egyenlőségnek csak annyiban tulajdonítanak fontosságot, amennyiben az a *vagyonra és anyagi élvezetekre is kiterjed*.”

A pénz értékére azonban egyáltalán nincs befolyással, a lebélyegzéssel annak értéke abszolút nem változik. A kormány ezért akarja és kénytelen megállapítani a bankjegy mennyiségét, mert a többi alakult és alakulandó országok is megállapították és meg kívánja akadályozni a bankjegyek be-özönlését.

Pénzünk értéke, illetve a korona javu-lására legnagyobb befolyással a hadikölcsön bonitásának javulása volna. Ha a hadiköl-csönt minden fizetendő köztelher fedezésére elfogadja az állam, akkor nem csak bizto-sítja a hadikölcsön árfolyamát és — mint fizetési eszköznek feltétlen jószágát, — ha-nem azáltal, hogy az ország majd minden polgára a hadikölcsönben bármikor pénzze-rehető értéket bír, megóvja a lakosságot a károsodástól és automatica rendezi saját finandális terheit, mert hiszen ami állam-adósságunk 90 százaléka hadikölcsönben van.

— Így a korona vásárlókéességét ter-mészetese illog azonnal fejavitja.

Ettől függ tehát a mi pénzünk bonitása és nem a lebélyegzéstől.

Az Ipartestület választó közgyűlése.

Nevezetes napja lesz ma, vasárnap a nagyváradi Ipartestületnek. A forradalom a város ezen legnagyobb testületében is nagy változásokat hoz.

Ma lesz az ipartestületi elnök és elő-járóság választó közgyűlése. Mindig zajosak mozgalmasak voltak az ipartestületi választások s ezúttal előreláthatólag még nagyobb élénkség lesz ma a városházán.

Valószínű, hogy az elnöki széket egy-hangu választással töltik be, mert az ipa-rosok őszesége Megyeri Ferenc körül coo-porosul. Az előjárósági tagok választásá-nál azonban már vannak külön csoportok, akik egyik másik, a kijelölésnél mellőzött iparos megválasztását forszírozzák.

A választó közgyűlésre a jelenlegi ve-zetéség a következő értesítést adta ki:

Értesitem testületünk kötelékébe tartozó összes iparos polgárokat, hogy évi rendes választói közgyűlésünk ma, azaz vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel fog megtartatni a városháza széktermében. Tekintettel a vá-lasztásra, valamint a tárgysorozat többi fontos pontjaira, teljes számu megjelenés-ti tisztelettel kérek.

Holdy Sándor
iparos tanácselnök.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés az ipartestület 1918. évi mű-ködéséről.
3. Az 1918. évi zárszámadások testületi és jólékonysági alap, a vagyonmérlegek tes-tületi és jólékonysági alap bemutatása és a számvizsgáló bizottság véleménye alapján a felmentvény megadása iránti határozatho-zatal.
4. Egy elnök, 30 előjáró, 10 előjárósági-póttag, 3 számvevő bizottsági tag és egy ügyész választása. (Névszerinti szavazás esetén szavazatszedő bizottság kiküldése és a választás elrendelése)
5. Alapszabály módosítása, ennek kap-csán a cipész iparosok szakosztályának in-dítványa az előjárósági póttagoknak esetről-esetre való behívása is szavazatadására vo-natkozólag.
6. Javaslat a vaslattel az Iparos-kör ügyköré-nek átvétele iránt.
7. Egy iparoslap létesítése és támogatá-sára vonatkozó határozathozatal.
8. Egy parintézményeket magában fog-laló központ létesítése ügyében való állás-foglalás.
9. A háboru által sújtott iparosok állami támogatásának felemelése iránti követelés előterjesztése.
10. S. övetkezeti ügyek és anyagraktár létesítésének ismertetése.
11. Indítványok.

* Eitörlik az osztályvizsgákat. A köz-oktatásügyi miniszteriumban egy reform ké-szül, amely szerint a középiskolákban meg-rövidítik a vakációkat és eitörlik az évvégi osztályvizsgákat. A husvéti vakáció nagy-csütörtől husvét hétfőjéig tartana, osz-tályvizsgák helyett pedig június 15-ike után megkezdik az ismétléseket. A bizonyítványo-kat csak június 29-én osztják ki.

HÍREK

* Istentiszteletek sorrendje. Róm. katolikusoknál: Széksegyházban 6-8-ig esendés, 9-kor nagymissa és egynegyed 12-kor esendés misse. Olasz püchánia templomban 7, 8, 9 és fél 12-kor vannak a szentmisék. Ujvárosi püchánia templomban 7, fél 9, fél 10 és 11 órakor mondatnak a szentmisék. Váradi templomban 8 és 5 órakor lesz a szentmisé.

Róla. matusoknál: Olaszban 10-kor, Ujvárosban 9 órakor kezdődik az istentisztelet.

Evangélikusoknál: Délelőtt 10 órakor.

* A Kath. Növédő Egyesület értekezlete. A Kath. Növédő Egyesület folyó hó 17-én, hétfőn délután 5 órakor értekezletet tart a szokott helyen. Kérjük a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. **Elnökség.**

* Tanítók tisztújító gyűlése. A Bihar megyei Általános Tanítóegyesület folyó évi március hó 1-én, szombaton délelőtt 11 órakor Nagyváradon Biharvármegye székházának nagytermében közgyűlést tart, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívjuk. Targysorozat: 1. A tanítók gazdasági szervezkedése. 2. Tisztújítás. 3. Indítványok. A közgyűlés előtt választmányi ülést tartunk. A közgyűlésen dr. Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter ur is jelen lesz. Nagyvárad, 1919. február 12. **Balogh Károly,** egyesületi elnök. **Perényi György** egyesületi főjegyző.

* Megtagadott eskütétel. Mezőpeterd községbe Frankó Endre főszolgabíró az ottani román tanítót akarta kineveztetni helyettes anyakönyvvezetővé. A tanító nem volt hajlandó az állást elvállalni, csak abban az esetben, ha a román egyházi tanács engedélyt ad. A román egyház pedig ahhoz kötelezte, hogy a tanító a román tanácsra tegye le az esküt, a magyar államra semmi esetre sem. Az alispán ilyen körülmények között mellőzte a tanító megbízását.

* Molnár János prelátnak temetése. Ma délelőtt helyezik nyugalomra Molnár prelátnak holttestét az esztergomi bazilika kriptájában. Nyugalomra tér az az ember, aki rendíthetetlen sziklája volt a magyar katolikusok közéletének. Évtizedek óta egy a politika mint a szociális élet mezején vezetett. Vezére volt a néppártnak, harcosa a katolikus restaurációnak, fentartója a keresztény sajtónak. Holttestét a Keresztény szociálistápart klubhelyiségében ravatalozták fel, hol tegnap délután beszentelve, szállították át Esztergomba és ott hétfőn reggel 9 órakor helyezik el koporsóját a kriptában.

* A Katolikus Legényegylet farsangi estélye. A Legényegylet vezetősége erősen készül a pompásnak ígérkező farsangi mulatságra, melyet változatos műsorral tesz élvezhetővé. A Katolikus Kőr Szent László termében jövő vasárnap rendezendő mulatság tiszta jövedelmét az iparososztónak javára fordítja. A Katolikus Legényegylet saját helyiségében ma délután 4-7-ig zárkörű mulatságot rendez. Jegyek előre válthatók: a Katolikus Kőr haznagyi hivatalánál, Tarján Gábor Bémer téri órasüzletében, a Katolikus Legényegylet gondnokságánál (Teleki utca 13.), a Népszövetségi Hanga szövetségi üzletében (Rákóczi utca) és a Tiszántúli kiadóhivatalában.

* Eljegyzés. Kovács Jezu és Cser Lajos jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

A népszövetség békeszövetség.

Wilson elnök beszéde az egyhangulag elfogadott népszövetségről.

Budapest, febr. 15. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: (Szikra ávirat.) Wilson elnök a békekonzferencia tegnapi teljes ülésén a következő beszédet mondta:

— A legnagyobb kitüntetésnek tartom, hogy a népszövetségi bizottság nevében a népszövetség tervezetét előérjeszteni van szerencsém, amelynek legnagyobb jelentősége az, hogy ez tizenhárom nemzet egyhangú határozata. Ezek a nemzetek az

Egyesült Államok, Nagybritania, Franciaország, Olaszország, Japán, Belgium, Brazília, Kína, a cseh-szlovák köztársaság, Görögország, Lengyelország, Portugália, Románia és Szerbia.

Azt hiszem helyes lesz, ha magát a népszövetség tervezetét felolvasom. Az elnök áttért ezután a népszövetségi tervezet felolvasására, miközben az egyes szakaszokhoz hosszabb rövidebb magyarázatot fűzött, azután így folytatta:

— Örömmel fűzöm hozzá munkánk eredményének felolvasásához annak megáldását, hogy a bizottsági ülések nemcsak a legtermékenyebbek, hanem a jövő számára a legbiztosabbakat mutatkoztak. Nyilvánvalóvá vált a viták tartama miatt, hogy ha voltak is életo vélemények, a követendő módszert illetőleg, de kitűzött célunk, vagy indító okaink tekintetében soha komolyabb differenciák nem merültek fel.

— Tanácskozásaink során a legesélyesebb kívánság sem nyilvánult meg más irányban, mint abban, hogy a nagy cél elérésére szükséges legalkalmasabb eszközöket találjuk meg.

Rendkívül nagy jelentősége van annak a ténynek, hogy az eredményt egyhangulag értük el.

* Hangverseny a Kath. Kőr dísztermében. Nagyvárad művészetre szomjas közönsége január 25. kedden teljes kielégülést találhat abban az évezetben, mely azon az estén az egész város érdeklődését magára vonja. **Tamás Aifred** a Szigligeti színház tagja, kinek klasszikus interpretáló készségében csak nemrég is gyönyörködhetünk Puccini Toscájában, továbbá **Lorbeer Piccola** operaénekesnő, ki nemrég tért vissza németországi szenzációs koncert körújáról, mindketten Noseda mester tanítványai, tartják nagy ária és dalestélyüket. **Harsányi Tibor,** a fiatal generáció jeles zongoraművésze kíséri az előadást. A műsor a zene és énekirodalom gyöngyei. Sorra kerülnek **Becker, Brahms, Chopin, Gounod, Liszt, Noseda, Newin, Puccini, Schubert, Tosti, Verdi, Wagner** és **Weber** darabjai. Az igen látogattnak ígérkező hangverseny jegyei előre válthatók a Hegedüs hírlapirodában.

* Eljegyzés. Gál Magitka és Nagy István jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

* Gyermekruhát lehet venni. A városi ruha- és cipőüzletben (Rákóczy-ut Weiszlovits-ház) a lisztakönyv felmutatása ellenében fiú és gyermekruhák, férfi nadrágok, valamint fiú és gyermekcipők vásárolhatóak.

Ez eredmények jelentősége emellogva a legmélyebb értelmű, mert a közös célra irányuló akarategységet mutatja. Olyan akarategységet mutatja. Olyan akarategységet, amelynek nem lehet ellenállni és merem állítani, hogy

nem is lesz állam, amely ellenállást merészelne megkísérelni.

— A tervezet egy képviselőtestületből, egy végrehajtó tanácsból és állandó titkárságból áll. Lehetséges volt olyan nagy és vegyes összetételű gyűlést kieszközölni, amely a világ népeinek hatalmas tömegét képviselné, mert hozzávetőlegesen számításom

mi, akik ez asztal körül ülünk, több mint ezerkétszáz millió embert képviselünk.

— A tervezet egész alapja az, hogy első sorban és főleg egy nagyhatalomtól, a világ közvéleményének erkölcsi erejétől, a nyilvánosság tisztító, felülvizsgáló és kényszerítő hatásától függ, hogy az intrikáknak nem lesz többé meg a talányuk és az elvetemült terveket a nagy nyilvánosság elé lehet vinni. Azokat a dolgokat, amelyeket a fény elpusztít, a legnagyobb gyorsasággal pusztítja el a közvélemény nyilvánossága,

ha a világ erkölcsi ereje nem lesz elég, akkor a világ fegyveres ereje elég lesz.

Ez azonban már az utolsó eszköz, mert a népszövetség első sorban **békeszövetség és nem háborús liga.**

A népszövetség tervezete határozott biztosítéka a békeknek, határozott biztosíték minden támadás ellen, határozott biztosíték minden olyan dolog ellen, amelyek éppen most csaknem odáig sodorták a világot, hogy a civilizáció egész épülete romba dőljön.

* Tűzudor. Mal jegyzések: Ostrák Hite 662-679. Magyar Hitei 975-991. Jelzálog 503-507. Leszámitoló 618-623. Fabank 813-820. Agrár 734-740. Magyar bank 729-725 R ma 941-947. Közuti 623-614. Államvasut 1000-980. Kereskedelmi bank 4400. Concord a 658-662. Általános község 2040-2035. Salgó 1005-1010. Ganz 3000. Adria 1770-1750. Atlancia 1250-1270. Levante 1162-1168. Nasci 2945-2950.

* Eljegyzés. Pénzes István főhadnagy eljegyezte Molnár Lajsa betegsegélyes pénztári főkönyvelő nevelt lányát, Enmát.

* Esküvő. Ruff József helybeli lakatosmester ma délután tartja esküdjét Bandnauer Juliskával a Szent László templomban.

* Katonadiákok! Azokat, akik kereskedelmiben érteszíttek és gimnáziumi öretségű bizonyítványt megszerezni óhajtják, kérem, hogy a további lépések megbeszélésé végett folyó hó 17-én este 6 órakor a vármegyeháza nagytermébe okvetlenül jöjjenek el. **Fleischer Sándor.**

* Szabóiparosok gyűlése. Felköttem testületünk összes férfi és női szabó, szűcs iparosait és iparosnőit, hogy az ipartestületi közgyűlést megelőzőleg vasárnap reggel 8 órakor a városnaza közgyűlési termében teljes számban megjelenni sivekedjenek. — Tisztelettel: **Holdy Sándor,** iparos tanácselnök.

Az angol forradalom kitörése órák kérdése.

Budapest, február 15. (Saját tudósítóktól.) Berlinből jelentik: Angliából olyan hírek érkeznek, amelyek szerint az angol forradalom kitörése nem napok, hanem órák kérdése.

Londonban munkás- és katonatanácsok alakulnak, amelyek rendszeresen tartanak üléseket és nagy, titkos fegyvertárakkal rendelkeznek. A kormány különböző kikötőbe csapatokat küldött a lázadók ellen, de a katonák csatlakoztak a forradalmi elemekhez. Egyes kikötő-városokban véres összeütközések és utcai harcok voltak.

A csehek szerint Pozsony véglegesen az övék.

Budapest, február 15. (Saját tudósítóktól.) Tegnapelőtt Pozsonyban Piccione olasz tábornok meglátogatta az összes kaszárnyákat és a legutóbbi események miatt felháborodását és megbotránkozását fejezte ki.

Szobar miniszter aláírásával Pozsony utcáin falragaszok jelentek meg, amelyben felszólítja a lakosságot, ne higgyen a magyarok izgatásának, mert most január 18-án véglegesen eldőlt Pozsony hovatartozásának kérdése és a cseh-szlovák köztársaság gyakorolja a szuverénitást az egész felvidék felett.

* **Lélek a bilincsből.** A Népszövetségi mozi mai előadása. A Népszövetségi mozi mai előadásait a szokottnál korábban tartja meg, miután a Kath. Kőr Szent László terme hat órától a Vojtkó-féle hangverseny céljaira van lefoglalva. Az előadások tehát ma délután kivételesen fél háromkor és egynegyed ötkor kezdődnek, pénztárműködés délután két órákor. A közönség kívánságára tart a vezetőség az eredeti tervtől eltérőleg két előadást. Műsoron egy rendkívüli érdekes hődráma van: „Lélek a bilincsből” című, mely az ország minden városában páratlan sikerrel kerül színre. A drámában a hipnotizmus ereje alatt vergődik egy szépséges asszony, boldog hitves, Lengváry Ottó gróf felesége. A hipnotizőr egy álarcos bálon a férj le akarja leplezni, de csak álarca marad kezében ezzel a számmal: 39-33. Ezen a számon elindulva, üldözőbe veszi a grófi a hipnotizőrt. Legalmas, csak mozifilmre lejátszható hajszja kezdődik. A férj nyomról nyomra követi a gazfickót, aki a grófnőt magával viszi médiumként hipnotikus mutatványokra. A döntő küzdelemben az igazság győz, az asszony lelke felszabadul a bűvölet alól, a hipnotizőr pedig elveszi méltó büntetését. A drámát a hécsi nagy színpadok legjellegesebb művészei és művésznői játsszák. Előtte az „Édes titok” című kétfelvonásos vígjáték kerül színre. Az előadásra szóllye jegyek előre válthatók a Tiszántúli kiadói vatalában ma délelőtt 9-10 ig.

* **Kinevezések.** Benyovszky Aladár pénzügyi segédtitkár a földadókatasztrernél titkárrá, Szilvássy István pénzügyi titkár pedig tanácsossá neveztetett ki.

* **Halálozások.** Özv. Czeripp Sámuelné, régi előkelő nagyváradi polgár özvegye 77 éves korában tegnap elhunyt, temetése ma, vasárnap délután három órákor megy végbe Hattyu utca 10. sz. háztól.

Özv. Zachariás Jánosné Máv. tisztviselő özvegye 51 éves korában elhunyt. Temetése holnap, e hó 17-én délután három órákor megy végbe Széles utca 33. sz. háztól.

Özv. Ruzs Mihályné 72 éves korában elhunyt. Temetése e hó 17-én délután két órákor megy végbe Béke utca 1. számú háztól.

Szili István 30 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután 2 órákor megy végbe az Óssi tér 10. sz. háztól.

* **A tőke kedvező elhelyezése.** A megváltozott pénzügyi viszonyok általánosan fel színre vetik a tőke kedvező módon való elhelyezését. A tőke elhelyezését illetőleg különböző vélemények alakultak ki, így egyesek ingatlan, mások aru vagy értékpapír vásárlással vélik tökéletes biztos elhelyezését. Az „Adria Biztosító Társulat” most egy igen érdekes és kedvező formáját nyújtja a tőke legbiztosabb elhelyezésére részve és pedig előrefizetett díju éle biztosítással kapcsolatos a n. Így például egy 30 éves egyén lefizet 56630 — koronát és ennek elenében a társaság 20 év múlva kifizet részére 100,000 — korona készpénzt, vagy ha korábban halra el, úgy örököseinek azonnal kifizeti a 100,000 — koronát és ezenkívül még a halálozási év és a 20 évi biztosított időtartam közötti időre előre fizetett díjat is visszatéríti az intézet. Ezen kitűnő tőkebefektetést bármely koru egyén 15, 20 és 25 évi időtartamra már 10,000 — korona biztosító összegért kezdődőleg megköttheti. Bővebb felvilágosítást ad az Adria Biztosító Társulat biharmegyei főigazgatója az Újvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad, Szent László tér 5. szám.

* **Telket vásárolt a város.** Nagyvárad városa az elmúlt évtizedekben szinte mohó gyorsasággal igyekezett eladni értékes, a város legjobb és legforgalmasabb pontjain levő értékes ingatlanait, nem számítva arra, hogy a város fejlődése folytán majd tízszeres áron kell ingatlanokat szereznie. Így kótyavetyélte el a város a Fekete Sas és Zöldfa épületeit, a mostani csizmagyár házat és telkét, a fő utcai régi városházát, ahol mostan a Stern bérház áll a még több értékes ingatlant. Azóta pedig csak nagy áron és nagy keresés után jut telekhez, ha valami új intézmény részére helyre van szükség. Tegnap kötötte meg a város a szerződést Brüder Jenő és társával, amely szerint megvásárolta 170 000 koronáért a Schlauch téri Szabó féle háznak a Lukács György utca felőli telkét.

* **Szappant árusít a város.** A közélet-mezési ügyosztálynak nehéz akadályok leküzdése után a város közönsége részére ismét korlátozott mennyiségű szappant szerzett be. Ennek sürgős árusítását elrendelte. A szappan utalványok február havi azelvonására a helybeli közép és kiskereskedők 1919. február 17-től kezdődőleg személyenként 12 és fél deka szappant fognak kiszolgáltatni. A kiszolgált szappan kilogramonkénti ára 4.88 K-ban van megállapítva.

* **Fleischhacker Hugó temetése.** Impozáns részvét mellett ment végbe tegnap délután Fleischhacker Hugó temetése. A temetésen megjelentek Rimler Károly polgármester, a Polgári Takarékpénztár igazgató-sága és tisztviselői kara, Hiemesch Frigyes, Materny Imre, Varró Domokos, dr. Mihelly Lajos, dr. Schweiger Ede, May Sándor, Kelepecz Dezső, dr. Thury Kálmán, Rimandóczy Béla, Láng József, Róth János, Reismann Mór, dr. Meer Samu, Kelen Béla, Moskovits Miksa, Székely Sándor, Kepes Samu, dr. Weisz Márton, Ringelhan Lajos, Des Echevoles Kruspér Sándorné, Grünvald Józsefné, Schwarz alezredes, Andrányi Gusztáv, Krausz Samu, Köpp kapitány, dr. Spitzer Márton, dr. Wawrek Kálmán, Sata Miksa, Csanády Akos, Csanádi Kálmán, dr. Molnár Imre, Kolliner Miklós, Mathé István, Ternyei Antal, Nagy István, Pirovits Mihály, Deutsch Simon, Diamandy József, Horvát Endre, a Nagyvárad Takarékpénztár, a Biharmegyei Takarékpénztár, a Nagyvárad Hítelbank, a Leszámitoló Bank, az Egyetemes Biharmegyei Bank tisztikara, dr. Popper Akos, Tomácska József, Schenker József stb. A beszentelés dr. Lesztyán Endre plébános vezette, segédlettel. A beszentelés után a díszes erköporsót feltették a remek fekete barokstílusú üveges halottas kocsira és az impozáns gyászménetet a nagy résztvevő közönségtől kísérve a Rulikovszky-temetőbe vonult, ahol a családi sírboltban helyezték végső nyugalomra az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlóvits Adolf és fia első nagyváradi temetőzési vállalata nagy figyelemmel és pontos-sággal rendezte.

* **Új árak a tisztviselő étteremben.** A hus és egyéb élelmiszer árak emelkedése folytán február hó 15-étől kezdődőleg a tisztviselői étkezdében kiszolgáltandó terítékek árait további intézkedésig a következőképpen állapította meg Lukács Ödön. A kétfogásos teríték ára, mely áll a következő ételekből: leves, főzelék és pacsenty feltétből, változatlanul marad tisztviselők részére 2.70 fillér. Ugyanezt nem tisztviselők részére 5 koronáért kapják. A háromfogásos ebédet, mely áll leves, marhahús körtve feltétből vagy leves, pacsenty feltétből és feltétből tisztviselők az eredeti áron, vagyis 5 koronáért kapják, nem tisztviselők 8 koronáért kapják. A négyfogásos terítéket tisztviselők 7.50 koronáért kapják, nem tisztviselők 12 koronáért kapják. Vacsorateríték tisztviselők részére 4 korona. Nem tisztviselők este csakis étlapszerint ékezhettek.

* **Halálozás.** Özv. Zachariás Jánosné 51 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt, temetése hétfőn lesz a Széles-utca 33 szám alatti gyászszobából. Az elhunyt fia Zachariás János posta és távirada segéd-ellenőr és leánya Jánosy Albertné, valamint nagyszámu rokonság gyászolja.

* **Ipari vállalatok szénsegélye.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt ipari vállalatokat, hogy a szénsegélyre vonatkozó szabályszerűen kiállított és az elsőfoku iparhatóság által látalmazott bérlejstromokat bizottsági felülvizsgálás és a pénzügyminiszteriumhoz kitulalás végett 1919 február hó 28 d. u. 2 óráig, azontul pedig mindig szombaton 2 óráig az alulírott kamaránál nyújtsák be.

A bérlejstromokban a vállalatokra hártott 25 százalékos részesedés a tényleg kitulalt teljes segélyösszegeből levonva külön feltüntetendő és külön megjelölendő a segélyösszegnek így fennmaradó az a része, ami az állam által térített meg. Nagyvárad, 1919. február hó 15. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök, Dr. Papp János II. titkár.

VILLAMOS VASALÓK és FŰZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelteknek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

IRODALOM

ÉJSZAKA.

Igy találtok rám egy árva éjszakán:
Semmi drága szóra nem nyitom a szám,
Kézem féghideg lesz, arcom holtfehér,
A felkom sem érez, a szívem se vér...
Csendben így korhad el minden szedett ág,
Aki semmit sem vár, ki mindent csak ad,
Névtelen így vész el minden falevél,
Aki senkié, akit elsodor a szél...

MOLNÁR KÁROLY.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap d. u. Zsuzsi.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő.
Hétfő: Média.
Kedd: Görög rabszolga.
Szerda: Árva László király.
Csütörtök: Válás után.
Péntek: Vadkacsa.
Szombat d. u. Hejehujja báró.
Szombat este: Vadkacsa.
Vasárnap délután: Erdészleány.
Vasárnap este: Sztambul rózsája.

Média. Holnap ismétlik meg e bájos
Schubert zenéje operettet Aggházy, Jósika,
Horváth Nusi, Perényi, Gróf, Stoll, Madas
és Szigeti felléptével.

Görög rabszolga a multkori szerep-
osztással holnapután, kedden van műsoron.

Árva László király G-öt Lacival a
címszerepben szerdán kerül sorra. Rajta ki-
vül Gazdy, Jósika, G. Polgár, Tóth Elek,
Marsányi, Váradi, Stoll, Madas, Molnár lép-
nek fel. Az udvari bolondot Szigeti adja.

Vadkacsa. Ibsen remekművét pénteken
adják G. Polgár Mariskával a címszerepben
Tóth Elek kiváló rendezésében.

Előkészületben: Trobsdur (opera),
Éjjeli menedékhely (Gorkij dráma), Hivatal-
nok urak (Földes színmű), Liliom (Molnár
Ferenc), Svihákok (Ziehrer operett).

Főszerkesztő: DR. RUGLER JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: NILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

MEGNYILT
A NŐI ÉS GYERMEKDIVATÁRUHÁZ
Nagy Sándor utca 1. sz. a.
Női hímzett effon ingek 75 koronától, női se-
lyem harisnyák 38 koronától, gyermek harisnyák
minden nagyságban 12 koronától kezdve
Tisztelettel
Klein Sándor

MOZI.

Amerikai dráma a Vigadó-moziban.
Rendkívül érdekes filmjodonságot szerzett
meg a Vigadó mozgó igazgatósága, a Lidérc-
fény című bravuros amerikai történetet, amely
mostanában a világvárosi filmszínházak vonzó
műsordarabja. A pompás dráma ragyogó
program keretében ma kerül színpadra.

A Vörös lobogó. (Gunnar Tolnóss az
Apollóban.) A mai kor forrongó eszméiből
lobban ki és nő meg szárnyasan a nagy-
szerű dráma, amelyet Vörös lobogó bimmél
mutat be ma az Apolló. Három szocialista
testvér a dráma főszereplője, mind a három
a szociáldemokrácia más-más árnyalatához
tartozik s egyikük, a mérsékelt irány hve
tehetsége révén a kormányba jut s testvé-
rei: a forradalmi szocialista és a bolsevista
legádázabb üldözői, ellenségei lesznek. Első-
rangú dán színészek hatalmas művészi erő-
vel juttatják érvényre a dráma magráló je-
leneteit s a darab központjában Gunnar To-
l-rásv, a nagy filmszínész alakítása kelt fel-
tűnést. A női főszerepeket a kitűnő Lilly
Jakobsen játssza fényes sikerrel.

URANIA mozgó-színház
16-án
Egy örült tette.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

VIGADÓ mozgó-színház
16-án
Lidérc-fény.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

APOLLO mozgó-színház
16-án
Vörös lobogó.
Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

Tudomására hozom Nagyvárad és Biharvár-
megye közönségének, hogy a 15 év óta fennálló

„ORANGYAL” üzletet átvettem,
hol minden igénynek megfelelő koporsók,
szemfedők, sarkoszorok állandóan nagy vá-
lasztékban a legolcsóbban kaphatók. Ugyan-
ott asztalosmunkák a legolcsóbban elvállal-
tatnak. Kérve a nagyjóváremű közönség szíves
pártfogását, maradok

tisztelettel:
Maklár Gyula,
Rákóczi-ut 24. szám.

KOZMETIKAI INTÉZETEMET

Értesítem a tisztelt hölgyeket, hogy
áthelyeztem, ugyanabban a házban
a lépcsőházi följáratnál szemben, 1.
emelet 2., hol jobban módomban áll
a hölgyeknek diszkréciót és ké-
nyelmet biztosítani. — Külön
manikűr uraknak és hölgyek-
nek. Szépséghibák eltávolítását or-
vosilag, elismert szakértelemmel
végzem Külföldi parfümök és
piperecikkek állandó raktára

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ,
Nagy Sándor-utca 4. szám.

Heti árjegyzék

- Szines ebédőkészlet aranyozás-
sal 12 személyre . . . . . 300.—
- Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika vízeskancsó szines . . . 20.—
- Majolika virágváza szines virággal 15.—
- Majolika cukorbox sz. virággal 15.—
- Petroleum asztali lámpa nickel,
felszerelve . . . . . 40.—
- Majolika dohánytartó sz: virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és
Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkeretezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, díszmü-
árak, ezüstárak, konyhafelszere-
lések gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

Marcsicsek Ferenc

Államilag képesített szőlő-
és borkezelő-kármester.
Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók ké-
szítését és javítását. Borpince beren-
dezést, borkezelést, borderítést és
hibás borok preperálását. Szőlő-
telepítéseknel, szőlőfajok megválasz-
tásánál a talaj fizikai összetétele
és fekvése szerint felvilágosítással
szolgálók.

Cipészeknek!

- 1 kgr. la. buzacsíríz — — — K 19'60
- 1 kgr. la. aranycsíríz — — — K 39'20
- 1 kgr. la. folyékony „Argos” csíríz K 8'—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — K 10'—
- 1 drb brassól talpráspoly — — — K 3'80
- 1 drb brassól kireszelő — — — K 3'30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2'50
- 1 drb. vaskapta — — — — K 12'80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —'70

Papírvászon és mindenféle cipész-
kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6'80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6'25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4'80
- 100 drb 3/4" — — — — K 6'80
- 100 drb 1" — — — — K 9'60

Kereskedőknek megfelelő árongedmény!

Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításá-
val. Gyors és pontos kiszolgálás.
STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

APRO HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Kifutó fiu havi 180 korona fizetéssel felvétetik a **Hangya Kirendeltség**-nél Sanc-utca 11. sz.

TUDJA

hol szerezz be olcsón **ékszer-szükségletet** ?!!!
Kossuth-u. 7. sz. a.,

KOHN HENRIK
órák és ékszerésznél.

Megvételre

keresek kisebb szőlőt, lehetőleg lakással. —
Vértes, Magyar-utca 28.

Nagyváradon

Szilágyi Dezső-u. 21. sz. alatt 700 □ öles telek és ház eladó. Vételi ajánlatok dr. ifj. Hadházy Kálmán nagyszalontai ügyvédhez intézendők.

Likőr

és rumkomposztók, **Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb.** essentciák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-krémek használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: **Farkas István „Apolló”** égerlában, Nagyvárad.

Báthory-utca 26 sz. alatt

Fuvarozási vállalatot létesíttem

Elvállalom áruknak, fának állomáshoz vagy az állomástól való szállítását, szükség esetén saját száraz raktárban való elhelyezését, továbbá vagon áruk beraktározását és szíjjelezését szerény díjazás mellett, miután raktárba iparvágány vezet **költöztetést** elővigyázattal eszközölök és vidékről vagy vidékre is elvállalok. Szíves pártfogást kér

Schwartz Jenő
Báthory-u. 26 sz.
Telefon: 15-63.

Eladó szőlőoltványok
1 és 2 évesek
amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal:
Molnár Mihály
Abaujszántó.

A velencei hangya fogyasztási szövetkezetben egy keresztény fiu tanulónak felvétetik.

Francia és angol eredeti parfüm-különlegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nielson, Cœur de Janette, Californian Poppy, ugyszintén az összes virágillatok megérkeztek és dekánként kimerve kaphatók: **Farkas István Apolló** drogeriájában.

Damjanich-utcán bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvilágosítást dr. Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyitér 12 szám.

Száraz vágott tűzifát

azonnal szállít
Schwartz József és fiai.
Báthory-u. 26. sz.
Telefon: 1563.

Poloaknirtó

Rekin biztos, kiprobált, megbízható poloskák ir-
tására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható **Farkas István „Apolló”** drogeriájában, Rákóczi-utca 7-8.

Favaszi

szepők, májoltók, bőrbőröség, kiütés, miltreszerek ellen biztos az **IPÓ-krém**. Ára 5 kor. és szappan **Vióra** átlagos ára 6 korona. Kapható **Farkas István Apolló** drogeriájában, Rákóczi-utca 7-8.

Muszáj nevetni!

„UJVÁRI TELEFONÁL”

a címe annak a legújabb kétoldali, tréfás hanglemeznek, melyet **Ujvári Károly** adott elő. Ezen a hanglemezen a

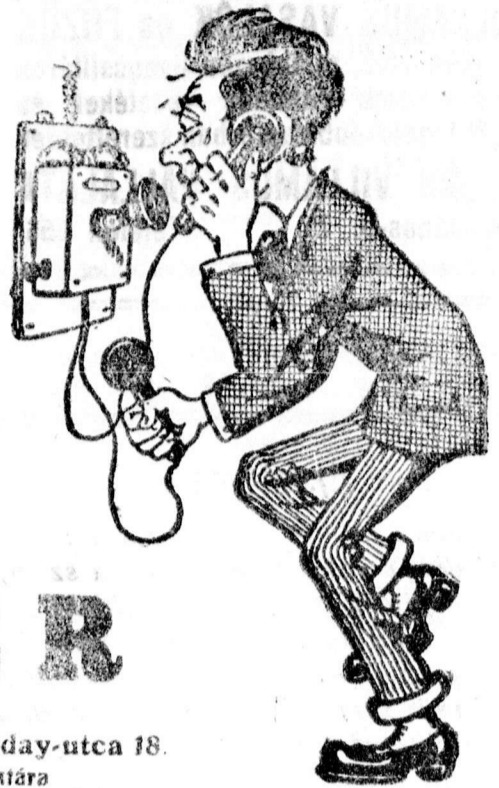
kitűnő komikus

felülmúlta önmagát, olyat nyújtott, amely a lemezhez fűzőti órisái várakozást teljes mértékben igazolja, szóval

a **legjobb hanglemez** produkciót. — E lemez pénzért **nem kapható**, csupán 6 darab lejátszott lemez ellenében, kizárólagon joggal

W A G N E R

„Hangszernagyáruház”-nál
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
A világhírű „Favorit” hanglemezgyár főraktára
Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig
Fényképes dalszöveges lemez- és hangszerárjegyzék ingyen!

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szeged-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

KIFUTÓ FIUT

irodaszolgái teendőkre keres a **„TISZÁNTÚL”** kiadóhivatala

Disz-sirhelyek

tervezését, építését, valamint épi és szakmabavágó mindenféle munkálatokat u. m. új építkezéseket, kisebb és nagyobb átalakításokat, beton és vasbeton munkálatokat, tervek s költségvetések készítését előnyösen vállal:

DENDERLE VILMOS és TÁRSA
építési irodája, Iroda Uri-u. 4.
TELEFON: 468.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

a legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokokra és nagyvárad házakra a leggyorsabb lebonyolítással nyújt az

EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RT. NAGYVÁRADON

KOPORSÓK, temetkezési felszerelések

nagy választékban legelőnyösebben beszerezhetők. Temetésrendezések igen szép üveges gyászkoishihasználattal, hullaszállítások kedvező módon végezethetők az elismert szolid keresztény

Szent László temetkezési vállalatnál Nagyvárad, Teleky-utca 34. szám. (A református templom mellett) — Szükséglet esetén tessék a céget bízalommal felkeresni.
TELEFON: 14-82.